

НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ

Фішер Тетяна Михайлівна,

учитель інформатики Миколаївської ЗОШ І–ІІІ ступенів №45, учитель-методист

Можливо, що, розвиваючи свій інтелект, ми забули про щось важливіше, про те, що робить нас істинно людськими істотами? Це те, що притаманне нам усім, незалежно від національності, віросповідання чи кольору шкіри. Це те, що не залежить від часу або місця, те, що незмінно — загальнолюдські цінності. Це якості, властиві не розуму, але серцю. Якості любові, праведності і справедливості, поваги до всіх проявів життя, співчуття і терпимості. Хіба саме не це потребує зараз наш неспокійний світ і час, кожен з нас? Людина навчилася літати в небі як птах, плавати під водою, як риба, вона навіть освоєло космос, але вона все ще не навчилася жити на землі як істинно людська істота. Змінити ситуацію може тільки освіта, зорієнтована на загальнолюдські цінності. Істинна освіта повинна не лише давати знання і прищеплювати навички, корисні для життя в сучасному світі, але, перш за все, формувати добродісний характер. Істота, наділена розвиненим інтелектом, яка у своїх діях не керується ЗЛЦ (загальнолюдськими цінностями), це чудовисько. Який сенс в освіті, якщо вона не прищеплює людині чесноти? Справжня сила людини в її характері, а не в її інтелекті, добробуті або освіченості. Історія знає тому безліч прикладів.

ЗЛЦ не привноситься ззовні, їм не можна навчити, це дійсна природа кожної людини, те, що відрізняє нас від тварин. І те, що приховує їх блиск, усе наносне, недостеменно в нас, повинно бути видалено, з тим, щоб засіяла наша справжня природа. Тому система освіти покликана створити сприятливі умови для виявлення і реалізації цих, внутрішньо властивих кожній людині, якостей.

Яким має бути механізм цього процесу? Це єдність голови, серця і рук. Інформація поступає через органи чуття в голову, переробляється там і формується в думку. Ця думка має бути критично розглянута серцем крізь призму властивих йому ЗЛЦ. І лише вивірені так рішення мають бути реалізовані в конкретних діях, тобто руками. У цьому і полягає основний кінцевий результат освіти. Проблема сучасної освіти в тому, що вона з лишком навантажує голову, набагато меншою мірою піклується про руки, прагнучи прищепити деякі трудові навички, і майже повністю нехтує серцем.

Справжня освіта повинна давати людині можливість використовувати придбані знання, підготувати до зустрічі з труднощами життя і зробити всіх людей щасливими, наскільки це можливо.

Які ж ці ЗЛЦ? Їх п'ять, хоча кожна цінність має безліч аспектів, так звані підцінності. Вчення загальнолюдським цінностям — це не просте накопичення теоретичних знань — його основа лежить у дії, в трансформації наших переконань і поведінки.

Перша найважливіша із загальнолюдських цінностей — це істина. Істина — це знання про початкову природу всього суцього.

Друга загальнолюдська цінність — праведність. Вона природно витікає з першої. Її вираження в лаконічній формі: «Поступай з іншими так, як ти хотів би, щоб поступали з тобою». Праведна поведінка — це знання істини, виражене в діях.

Третя загальнолюдська цінність — умиротворення. Це саме те, у чому так гостро має потребу збожеволілий в гонитві за матеріальними благами світ. Людська пожадливість, прагнення мати більше і краще, подібна до вогню, а наші нескінченні бажання, які заставляють нас нещадно себе експлуатувати, конкурувати з іншими, заздрити, боятися невдач і навіть штовхають на найпристойніші вчинки, подібні до масла. Чим більше бажань, задоволених або незадоволених, тим більше розгорається вогонь пожадливості, який випалює все людське. Чим більше маємо, тим більше хочеться. Здається, ще один круг, я досягну того, або отримаю це — і тоді буду щасливий, нарешті зможу зупинитися. Але, отримуючи або досягаючи, ми виявляємо, що все ще не задоволені, і продовжуємо свій біг у білчиному колесі, забуваючи саму мету і сенс життя. Адже сенс нашої діяльності в тому, щоб зробити себе і, за можливості, інших щасливими. І в цій гонці за *fata morgana* ми навіть не встигаємо подумати про те, що щастя не залежить від зовнішніх умов або придбань, щастя — це наш внутрішній вибір. Воно знаходиться не зовні, а всередині нас. Саме розуміння факту, що кожен із нас створює свою долю прямо зараз, продукуючи певні думки, вимовляючи визначені слова і здійснюючи дії, наділяє нас внутрішнім спокоєм і вчить відповідально ставитися до свого вибору.

Четверта загальнолюдська цінність — любов. Здатність любити — це те, що робить нас істинно людськими істотами. Життя без любові позбавлене сенсу. По суті справи, любов — це синонім життя, її основа. Це найпотужніша енергія у Всесвіті, здатна творити дива. Кожен з нас хоче любити і бути коханим. Ми шукаємо любов, оточуючи себе сім'єю, набуваючи друзів і добираючись успіхів на роботі і в суспільстві. Любов — головний мотив нашої життєдіяльності, усвідомлюємо ми це чи ні. Але, наша помилка полягає в тому, що ми шукаємо істину, праведність, умиротворення і любов у зовнішньому світі, ставлячи себе в довічну рабську залежність. Любов потрібно шукати усередині себе, її потрібно проявляти, дарувати її безкорисливо і радісно, черпати повною мірою — наше внутрішнє джерело невичерпне. Більш того, черпаючи воду із ставка, ми відкриваємо доступ для свіжої проточної води, так що сам ставок оновлюється і стає чистішим. Ставок — це аналогія нашого серця, а вода — це любов, субстанція серця. Багато хто з нас схильний обмежувати свою любов, поширюючи її на членів своєї родини або декількох друзів. Але чи любов це? Це прихильність, обумовлена відчуттям «мого»

і «чужого». Вода в замкнених водоймищах застоюється, у ній починає процвітати всяка нечисть.

П'ята загальнолюдська цінність — це ненасильство, неспричинення шкоди ні думкою, ні словом, ні дією. Ця цінність є природним продовженням чотирьох попередніх.

Ці п'ять загальнолюдських цінностей є єдиним цілим, вони невіддільні одна від одної як п'ять пальців однієї руки або як грані алмазу. Якщо ми починаємо практикувати одну з них, автоматично залучаються і всі інші.

Щоб виховати в людині характер, необхідно навчити її слідувати в житті загальнолюдським цінностям. Їм відповідають такі аспекти людської особистості:

- істина — інтелектуальний аспект;
- праведна поведінка — фізичний аспект;
- умиротворення — емоційний аспект;
- любов — етичний аспект;
- ненасильство — духовний аспект.

Нижче наведено розробку уроку у 10-му класі, на прикладі якого я намагаюся реалізувати розглянуті вище принципи.

УРОК

(навчання на основі загальнолюдських цінностей)
Інформаційно-комунікаційні технології (10 клас)

Тема: Текстовий процесор. Вбудовані об'єкти в текстових документах. Створення нумерованих, маркованих і багаторівневих списків

Цілі уроку

Навчальна:

- повторити, закріпити вміння і навички створювати, редагувати, зберігати текстові документи;
- навчитися працювати зі списками в текстових документах.

Виховна: сім'я, загальнолюдські цінності.

Розвивальна:

- розвивати творчі здібності, логічне мислення;
- активізація пізнавальної діяльності.

I. Організаційний момент. Домашнє завдання (слайд 3)

1. Глава 1, пункт 2 прочитати.
2. Стор. 22 №3, стор. 23 №5, №8.

3. Знайти й оформити в текстовому документі у вигляді списків афоризми про:

- уміння прощати;
- турботу;
- милосердя;
- безкорисливість;
- служіння сім'ї, суспільству, світу.

II. Мотивація учнів. Виховна бесіда (слайди 5–14)

III. Актуалізація опорних знань

1. Як відкрити існуючий файл?
2. Як створити новий файл?
3. Як зберегти файл?
4. Де зберігати файл? Під яким ім'ям?
5. Що таке недруковані символи? Як їх побачити?

IV. Пояснення нового матеріалу на прикладах створення списків

Учитель за допомогою програми керування клавішами демонструє учням етапи створення списків у документі.

V. Формування початкових умінь оформлення текстових документів за допомогою списків

В учнів уже є заготовки файлів з набраним текстом, завдання — оформити його за зразком, за потреби вчитель допомагає окремим учням виконувати завдання.

Увага! Під час роботи з комп'ютером дотримуйтеся правил безпеки і санітарно-гігієнічних норм.

Марковані списки

Чоловік

- Захист.
- Упевненість.
- Цілеспрямованість.
- Відповідальність.
- Спокій.

Чоловік

- ❖ Захист.
- ❖ Упевненість.
- ❖ Цілеспрямованість.
- ❖ Відповідальність.
- ❖ Спокій.

Чоловік

- ✓ Захист.
- ✓ Упевненість.
- ✓ Цілеспрямованість.
- ✓ Відповідальність.
- ✓ Спокій.

Нумеровані списки

Жінка

1. Чистота.
2. Досвідченість.
3. Цнотливість.
4. Приємна.
5. Правдивість.

Жінка

- 1) чистота;
- 2) досвідченість;
- 3) цнотливість;
- 4) приємна;
- 5) правдивість.

Жінка

- а) чистота;
- б) досвідченість;
- в) цнотливість;
- г) приємна;
- д) правдивість.

Багаторівневі списки

1. Істина

- 1.1) здоровий глузд;
- 1.2) віра;
- 1.3) доброта;
- 1.4) чесність;
- 1.5) самопізнання.

3. Умиротворення

- 3.1) спокій;
- 3.2) неупередженість;
- 3.3) управління почуттями;
- 3.4) щастя;
- 3.5) гармонія.

5. Ненасильство

- 5.1) незашкодження думкою, словом, справою;
- 5.2) тактовна поведінка;

2. Праведність

- 2.1) співчуття;
- 2.2) совість;
- 2.3) співпраця;
- 2.4) дружба;
- 2.5) дисципліна.

4. Любов

- 4.1) уміння прощати;
- 4.2) турбота;
- 4.3) милосердя;
- 4.4) відданість;
- 4.5) дружба.

- 5.3) терпимість до себе та інших;
- 5.4) любов до природи;
- 5.5) мирне вирішення проблем та конфліктів.

VI. Підсумки уроку

Результати роботи учнів на кожному етапі уроку заносяться в електронний журнал, а в кінці уроку за результатами роботи виставляються оцінки учням (рис. 1, слайд 18).

№ п/п	Прізвище ім'я	Активність під час бесіди	Актуалізація опорних знань	Маркировані списки	Нумеровані списки	Багаторівнівні списки	Підсумок
		0-1б.	0-1б.	0-3б.	0-3б.	0-3б.	0-11б.
1.							
2.							
3.							
4.							

Рис 1

Додаток

Презентація до уроку

Текстовый процессор
«Встроенные объекты в текстовых документах»

1

Сегодня на уроке
•Создание нумерованных, маркированных и многоуровневых списков;

2

ДОМАШНЕЕ ЗАДАНИЕ
Найти и оформить в документе Word'a в виде списков афоризмы о:
• - Умении прощать;
• - Заботе;
• - Милосердии;
• - Бескорыстие;
• - Служение семье, обществу, миру;

3

ЦЕЛИ УРОКА

- **Обучающая:** Повторить, закрепить умения и навыки создавать, редактировать, сохранять текстовые документы. Научиться работать с списками в текстовых документах.
- **Воспитательная:** Семья. Общечеловеческие ценности.
- **Развивающая** Развивать творческие способности, логическое мышление. Активизация познавательной деятельности.

4

Если вы хотите осчастливить весь мир, идите домой и любите свою семью.
Мать Тереза

5

В каком возрасте создавать семью?

6

20 ноября - День свадьбы королевы Елизаветы II.
В каком возрасте они встретили и брак?

7

Почему же возраста необходимого достигают, а семью создать не могут? ...или создали и...начались проблемы?

8

Какими качествами должен обладать настоящий мужчина?

9

ЧОЛОВИК =

ЗАКОН. ВЕРНОСТЬ. ЦЕЛЕПОНЯТИВОСТЬ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ. СЕРЦЯ.

- Захист ... навіть від емоцій;
- Впевненість ... що я зможу впоратися з будь-якою проблемою.
- Цілеспрямованість, зробити життя прекрасним;
- Відповідальність. Здатність тримати обіцянки.
- Спокій — чоловічакість проявляється в ситуаціях, коли вже нічого нічого не може зробити — зберігає обличчя навіть тоді.

10

Какими качествами должна обладать настоящая женщина?

11

ЖІНКА =

ЧИСТОТА. ДОСЛІДНОСТЬ. ПРОТЯГІСТЬ. ГЕТЕРОГЕНІТ. ГЕНУВІДНОСТЬ.

- Чистота. Вона чиста у всьому - в думках, поведінці, житті;
- Дослідність. Бути дослідливою у відношенні господарства, в стосунках;
- Цілітєвість. Вона має бути вірна своєму чоловікові;
- Прямизна. Завжди бути прямим, щирою, розумною і повноцінною;
- Правдивість. Вона має бути завжди правдивою зі своїм чоловіком.

12

ЧТО ДОЛЖНО ЦАРИТЬ В СЧАСТЛИВОЙ СЕМЬЕ?

13

ІСТИНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЛЮБОВ УМИРОВОТВОРЕННЯ НЕНАСИЛЬСТВО

14

АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНИЙ

1. Как открыть существующий файл?
2. Как создать новый файл?
3. Как сохранить файл?
4. Где сохранить файл? Под каким именем?
5. Как форматировать шрифт?
6. Как форматировать абзац?
7. Что такое непечатаемые символы? Как их увидеть?
8. Как установить полн в документе?

15

ОБЪЯСНЕНИЕ НОВОГО МАТЕРИАЛА

16

ВЫПОЛНЕНИЕ ЗАДАНИЯ

17

ПОДВЕДЕНИЕ ИТОГОВ

№ п/п	Прізвище ім'я	Активність під час бесіди	Актуалізація опорних знань	Маркировані списки	Нумеровані списки	Багаторівнівні списки	Підсумок
		0-1б.	0-1б.	0-3б.	0-3б.	0-3б.	0-11б.
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							

18